

Barcelona, 5 de octubre de 1928

L'Esquella de la Torratxa

ANV LI - Núm 2572 - 15 cts. - Atrassats 30

El Sant Jordi que ens convé.

TEATRE COMIC

Tots els dies, gran èxit
de la nova Revista

POCKER

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *flúixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència de la malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariòsis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolen, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a **Oficines Laboratori Sokatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Teatre Català NOVEDADES

Gran Companyia Catalana. — Direcció: M. SALVAT

Avui, divendres, nit, a les 10.

Els 2 grans i recents èxits

LA TIA D'AMERICA

3 actes de C. Soldevila i

ELS ANALFABETS

2 actes de Santiago Rusiñol

Demà, tarda. Reposició de SENYORA I MAJORA, de Pitarra.

Nit. LA TIA D'AMERICA i ELS ANALFABETS

Diumenge, a les 3 i mitja. El grandios espectacle de J.

Folch i Torres, VIATGE PRODIGIOS DE PERE-

SENSE-POR. A les 5 i mitja i nit a les 10, LA TIA

D'AMERICA i ELS ANALFABETS

Es despatxa a Comptaduria

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Om, 8

BARCELONA

Carquinyolis BERENGUER

Han fracassat el «Numància»
i el «Jesús del Gran Poder»
perquè ningú d'ells menjava
carquinyolis Berenger.

oo CALDES DE MONTBUY oo

Blenorràgics:

No ho dubteu. El guariment de la vostra purgació està amb els

Cachets Neisserinos

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la capsula: 5'50 pessetes

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Tan sols un llibre

L'any passat vaig passar-me tot el "Dia del Llibre" a la botiga del pare López. El pare López no és un clergue, com es pot suposar, de primer antuvi, sino un home fonamentalment laic i civil, que, seguint la tradició dels seus avantpassats, ha fet de la botiga de L'ESQUELLA i de "La Campana de Gràcia", un centre esquerrà i essencialment ciutadà. La gent començà a entrar a la botiga a quarts de nou del matí, i eren les onze de la nit que encara hi havia compradors que buscaven les escorrialles del que quedava a la botiga. Aquesta estava buida, completament buida. Mai no havíem vist els prestatges d'una llibreria tan buits com els de l'any passat, el "Dia del Llibre", a la botiga del pare López:

El públic havia envaït, no tant sols la parada, decorosament arranjada per la mà insigne de Salvador Alarma, sinó la petita botiga de la "Libreria Española". Els llibres anaven sortint de la casa camí de les llars familiars, on arribava un llibre que podia ésser la font de noves inquietuds populars i espirituals.

Santiago Rusiñol, la glòria nostra, en un recó de la botiga firmava bonament els llibres que li anaven presentant... Ho feia amb un somriure als llavis i amb una bondat infinita. Pere Coromines també hi era. I també la joventut dels de la casa, Lluís Capdevila, Domènec Guansé, etc...

Els dependents servien les comandes amb una rapidesa inigualada... Els llibres catalans fugien ràpidament.

També els llibres de Vicens Blasco Ibáñez, de Pérez de Ayala, les traduccions de Víctor Hugo, de Tolstoi... D'haver tingut cura de fer una estadística dels llibres venuts, el que no podia ésser degut a la precipitació cinematogràfica amb que es feien les operacions comercials, s'hauria vist que la major part de llibres els havia comprat el poble i que aquest tenia un sentit esquerrà en les adquisicions. Cal trobar-lo aquest sentit esquerrà del nostre poble. Cal fer-lo viure i descobrir-lo perquè Barcelona no perdi la seva tradició de poble progressiu i democràtic.

Aquest any cal adquirir els llibres dels homes representatius de casa nostra, dels vertaders homes representatius... Vegeu la parada del pare López, admireu els petits llibres de Pi i Margall, les velles col·leccions dels diaris i revistes catalanes de finals del segle XIX, que eren un crit de rebel·lió i de lliurepensament; aquiriu les novel·les de Blasco Ibáñez i tot el que la dinastia dels López ha editat. A cada llibre hi floreix un pensament liberal, a cada vell periòdic hi ha com una foguera espiritual...

Cal que no solament el dia del llibre sigui un dia en què, perquè sí, d'esma, es compri un llibre qualsevol. Trieu-lo i, en fer-ho, trieu el llibre que més s'apropi als vostres sentiments, però no deixeu d'adquirir un llibre.

Aquesta festa cívica del llibre és la de més pures arrels populars. Portar un llibre a casa és un ritú més sagrat que qualsevol facècia de les potències màgiques; portar un llibre a casa és donar a entendre als fills, a la dona, als pares, que no tant sols es viu de la materialitat dels fets de cada dia, sinó que ha d'haver-hi espai per a les valors espirituals.

Aquest any la festa del Llibre hauria de tenir una valor esquerrana ben significativa. Pi i Margall hauria d'ésser l'autor més venut; també ho haurien d'ésser els noms de Víctor Hugo, Tolstoi, Rousseau, Voltaire, tots aquells que portaren a la Ciutat la flama de la seva inquietud benefactora.

Compreu un llibre, si us plau! Compreu-lo, per la

DEMA, DISSABTE, DIA 6, DIADA DEL LLIBRE, COMPREU LES OBRES A CASA L'ANTONI LOPEZ, RAMBLA DEL MIG, 20, US REGALARAN UN RETRAT AMB L'AUTOGRAF D'ANGEL GUIMERA, SANTIAGO RUSIÑOL, IGNASI IGLESIES, PERE COROMINES, EDUARD MARQUINA, LLUIS CAPDEVILA, I, A MES A MES, US FARAN UN 10 PER 100 DE DESCOMPTE EN TOTS ELS LLIBRES QUE COMPREU

pròpia dignitat vostra, per la vostra civilitat, per amor a la Ciutat, per amor als vostres, per amor a la Cultura catalana, per tot allò que estimeu i estimem.

—Un llibre, tan sols un llibre...

Mireu la parada... Tots aqueixos noms han fet que el món progressi. que el món vagi endavant. No té cap valor que les anècdotes polítiques facin recular els costums i les doctrines... Tot torna al seu camí just, si els homes saben portar un llibre a la mà.

—Un llibre, tan sol un llibre...

FRANCESC MADRID

UN ELOGI SOSPITOS

No fa molt, un senyor féu l'elogi de la mentida. Era el seu dret. Els seus amics degueren creure que es tractava d'una broma, d'una fantasia. Al mateix temps, l'esmentat senyor muntava un negoci, o al menys ho deia. Els seus amics i coneguts seguiren creient que es tractava d'una altra fantasia...

Tanmateix ell tirà endavant els seus afers. No anaren bé, naturalment, perquè no hi ha res que sigui fundat en la mentida. Però, avui, alguns dels seus amics, esdevinguts creditors, comencen d'adonar-se del sospitós que ha d'ésser un home lliurat a fer elogis de tal mena... Ningú, però, no podrà dir-li que no hagi acomplert el seu programa.

EL DIA DEL LLIBRE

S'acosta altre cop la diada del llibre. Això ens recorda algunes anècdotes esdevingudes l'any passat.

¿Sabeu, per exemple, quants llibres, a la llibreria d'Antoni López, es vengueren de Santiago Rusiñol? Més de mil! I ja recordareu que l'any passat, alguns autors, entre ells Rusiñol, naturalment, signaren els llibres que es venien. Molts compradors se n'emportaven la col·lecció completa. Las de tant de signar, Rusiñol deixà un instant la ploma per encendre la pipa. I, encarant-se amb un dels compradors, li digué amb convençuda senzillesa:

—En bona fe que ara sí que estic penedit d'haver escrit tants de llibres.

EL NOU FLAGELL

Indubtablement, a Catalunya hi ha molt patriotisme. Però és un patriotisme que, francament, no comprenem. Catalunya té, si fa o no fa, dos milions d'habitants. Es una quantitat respectable.

Doncs, bé, a Catalunya, quan un llibre té molt d'èxit, se'n venen cinc mil exemplars. I els teatres catalans, les més de les nits de l'any, estan buits.

Haver de confessar això és indignant, fa caure la cara de vergonya. Per això tothom calla. Per això i perquè els sembla que dir-ho, que pregonar-ho, és immoral i antipatriòtic. Nosaltres creiem que l'antipatriòtic i l'immoral és callar. Callant no es corregeixen els defectes.

Nosaltres creiem un deure d'advertir al poble el perill que corre. Oblidant com oblida les coses de l'esperit, ens exposem a fer una generació de cretins. I aquesta generació de cretins ja comença a donar senyals de vida.

D'això en tenen bona culpa els escriptors i els directors de periòdics. Al periòdic es dona una excessiva importància, una excessiva extensió als esports. Hi ha periòdic que en publica tres i quatre pàgines.

En canvi, ¿quantes pàgines dediquen els periòdics als llibres, al teatre, a la cultura, a la música, a l'escultura?

Ben poques. Millor dit: cap. Tot el més una columna escassa. Això causa una profunda tristesa. Aquesta perpètua exaltació a la brutalitat, a la força física, a la guitza, al cop de puny, ¿quina obra civilitzadora significa en l'educació del poble?

De què ens servirà tanta guitza i tanta clatellada?

Tots els directors de periòdics tenen molt talent, molta cultura, són molt intel·ligents, molt espirituals, molt simpàtics, llegeixen molt, estan al corrent del moviment artístic i literari del món.

Però en els periòdics no donen la més petita importància al llibre, a l'obra dramàtica, a l'obra d'art.

No ho entenem, francament.

Però cal tenir compte. Cal tenir compte amb aquesta epidèmia que ha caigut damunt nostre. No descuidem, per un vulgar cop de puny, les coses de l'esperit.

VIRAI

Una visita a Campdevanol

Campdevanol, salut!

La coincidència ha fet que coneixesim el poble de Campdevanol hospitalari com el que més, i simpàtic en situació i caràcter.

La redacció d'"El Martinet", composta per Miquel Tubau, Angel Font i Josep Miró, invità a fer-los una vi-

sita el dibuixant Opisso, el literat "Amichatis" i el músic Viladomat, l'art representat en el seus més grans aspectes.

En arribar, el poble demostrà les simpaties que tenia per als visitants. Després varen passar a visitar casa la

vila, les autoritats i varen ésser rebuts pel tinent alcalde Josep Maria Boades. Més tard, vàrem tenir el gust de saludar l'alcalde Miquel Bonet.

Seguidament a la plaça de la vila els dansaires van tenir la gentilesa de fer-nos conèixer la dansa de Campdevanòl, una de les més boniques que es ballen per Catalunya.

A la tarda es va celebrar un festival al "Círcol Campdevanòlès", i al vespre, després de sopar, la societat coral "La Siempreviva" cantà unes cançons del seu repertori que van ésser molt aplaudides.

Gràcies a tots, com també als germans Casanys, que ens acompanyaren tota la jornada.

En resum, una diada de les que no s'obliden mai.

Demà, dissabte, dia 6, **DIA DEL LLIBRE**, totes les compres tenen un 10 per 100 de descompte sobre el preu marcat. Regal d'un retrat i autògraf de **GUIMERA, RUSIÑOL, IGLESIES, COROMINES, CAPDEVILA, MARQUINA**. Llibreria d'Antoni López, Rambla del Mig, 20

Impressions de viatge

II

(Continuació)

Així que desembarquem i després de *picar-ne* cinc de la forta a un *bochinche* d'aquells que es fiquen al moll dels ossos, anàrem tots a *Rosario*; primera, per deslliurar-nos del brogit de la capital que—malgrat el deix—resulta actiu; i, segona, per cantar un *Te Deum* en acció d'agraïment per haver-nos deslliurat del brogit de la mar, malgrat el que resulta salabrós.

Per cert que allí vam conèixer un ramader d'aquests de les Pampes, que tenia no-res menys que un past de dos dies en quadro a la rodona. Era tot un *pamperito* pastós. Ara que, amb tot i ésser gran el ramader, resultava un *pibe*, que vol dir noi, car tothom l'ensarronava i l'estafava; fins que un dia, per consell nostre, es decidí comprar-se una avioneta per vigilar les seves propietats.

Llavors volgué nomenar-nos administradors oferint-nos 1.000 pesos a la setmana, i una vedella. No acceptàrem, però; ho haguéssim fet per la vedella, car ens plau molt, sobretot el filet, però no volguérem exposar-nos a anar en avioneta amb tant de pes, i també perquè, malgrat ésser a Buenos Aires, no ens provaven i de tant sentir-los, fins n'estàvem constipats.

Així és que vam tornar a la capital per acomiadar-nos de l'amic Alvear, a qui trobarem, com sempre, amb una mà sobre l'altra i li diguérem:

—*Bueno, ché, nosotros vamos a largarnos, ¿sabés? Todo esto nos resulta una macana, y, si no requinchamos rumbiando, vamos a renguear como un chancho.*

I ell, va, i ve, i ens diu amb aquella calma presidencial:

—*Qué và, no me sean atorrantes... Aguarden no más que les haré dar una pensionsita...*

Però com que ja estàvem embafats de pensions i d'hôtels, rebutjàrem dignament, però, com calia a la nostra qualitat de descendents del gloriós Alonso de Quijano, i decidírem internar-nos—*en busca de mayor espacio*—per

L'HEROI

—Senyor, la casa es crema! Surti per l'escala de servei.

—Jo per l'escala de servei? Primer la mort!

PINTURA REALISTA

—Veritat que s'endevina l'hora en què està pintat?

—Sí; en una mala hora!

aquelles republicuetes de coloraines i rampoines, melangioses i enllorades des de què perderen Montero d'hoste perpetu.

Ens vam fer amb un burret molt *mono*, però que ens va sortir *mico*, puix caminava a empentes, i arribada l'època de pluges, vam haver d'apressar-nos anant al Paraguai, car estàvem sense paraigües i aquella terra és especial per a trobar-los bons, bonics i barats. Però comprar un paraigües i acabar de ploure, tot va ésser quart de quilo de segon, car el Sol cremava que era un afollament. Era mala *pata*, vaja, la que teníem!... I com ens recordàvem de Romanones!... Sobretot, quan travessàvem la Patagònia bo i anant a Panamà per fer proveïment de barrets...

Hauríem anat també al Niàgara, però curts de vista que ja som, vam esporuguir-nos pensant amb les catarestes, i, a la fi, decidírem restar a Mèxic amb tal de poder contemplar la fi de la qüestió religiosa, i veure si a li fi també hi havia retallament de faldilles com era el desig de tots, inclús les mexicanes.

Recordem que parlant d'això amb una neboda segona d'un oncle tercer de Calles, ens digué:

—*Esto es vergonzante; ¿es decir que nosotras vamos con pollera corta y ellos no se la quieren cortar?*

La pollera és la faldilla. Nosaltres vam donar-los la raó, clar, igual que el seu govern que, prenent cartes al joc, va dir-los: els *trunfos* són meus, i si no feu el que jo us digui, us faré un *solo* que us durà la bola, puix

haureu de pagar les metzines i tot. Vosaitres, si voleu, aneu fent amb les copes, però jo, sense haver d'emprar les espases, us faré conèixer els *bastos* fins que aneu d'oros...

Val a dir, per això, que aquella gent, quan volen governar bé, en saben.

(*Seguirà.*)

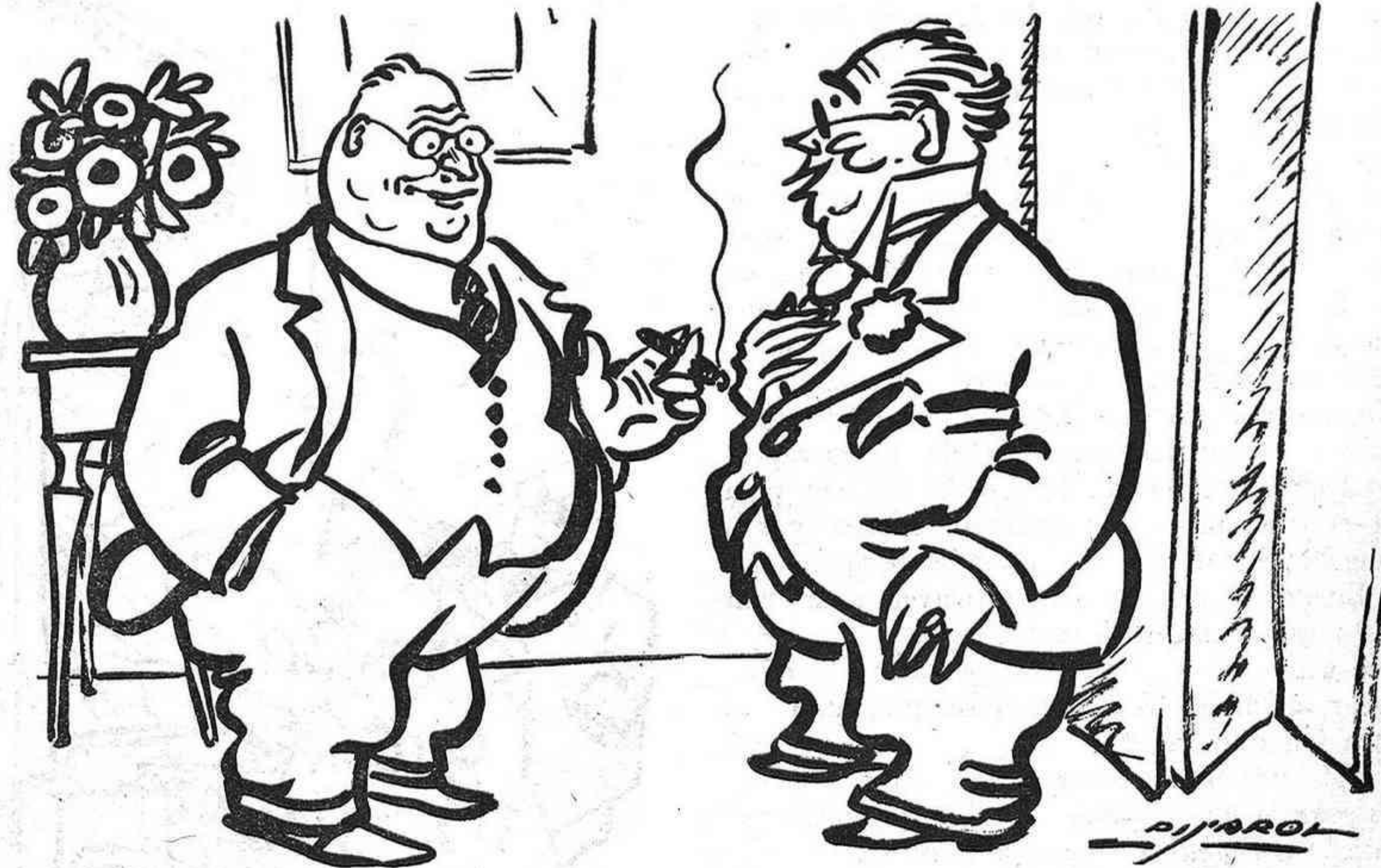
R. C.

La Llibreria d'Antoni López, Rambla del Mig, 20, sota l'Hotel Orient, demà, dissabte, DIA DEL LLIBRE, vendrà les obres amb un 10 per 100 de rebaixa i regalarà un retrat amb autògraf de GUIMERA, RUSIÑOL, PERE COROMINES, IGLESIES, MARQUINA, CAPDEVILA

AQUEST NUMERO

HA ESTAT VISAT

PER LA CENSURA

ELS IDEALISTES

—L'home no pot viure sense un ideal.
—Tens raó; l'ideal de tota la meva vida és poder fumar un bon cigar després de dinar.

Una casa sense llibres és una casa trista i freda. El llibre, flor de la intel·ligència, és, també el millor ornament d'una casa. Demà és la DIADA DEL LLIBRE. Acudiu a casa l'Antoni López, Rambla del Mig, 20, i **COMPREU LLIBRES!**

Barcelona, cor de Catalunya i Lluís Capdevila

Processat per un llibre—que ja és un gran honor—
té una vigora

i una concepció justa de les coses,
que l'empenyen ardit en son camí
i ja arriba a la glòria que és matí
de serenor i de roses

Duu monocle. És el seu ull d'oracle.
Monocle clarivident
que li fa fer el miracle
de penetrar-ho tot en un moment.

A través del monocle, jo diria
que un món exagerat li riu
i per ell copsa la seva ironia
d'un caire viu i aspriu.

En Barcelona ell hi ha vist
el cor de Catalunya tan divers
que té un to dolç i un to trist
i totes les tòniques de l'Univers.

Diu les principals bel·leses
de la nostra gran ciutat
i entre el riure i el plor hi ha mil flames enceses
de l'amor que a la terra ha consagrat

Ridiculitza el burgès i els menestrals.
i la genteta presumida,
i amb l'índex dret senyala tots els mals
d'aquesta vida.

I, tanmateix, a dintre hi bat un cor,
el cor de la ciutat gallarda i forta
que porta al front el séc de la corona d'or
i tots els nostres entusiasmes s'emporta.

I Barcelona viu, entre aquesta obra,
ampla de cos, alta de pensament;
tal com és; no li manca ni sobra
per a viure triomfal eternament.

I Catalunya dintre seu batega.
Es el seu cor ple d'ansies i neguit,
que prega i treballa i renega
i a cada nou batec eixampla el pit.

I Lluís Capdevila l'ha dita
entre rialles i emoció,
que és el camí per a arribar a la fita,
carregat de llorers com un Nostre-Senyó.

SALVADOR PERARNAU

De trinca

Qui més qui menys, és possible que, per necessitat, per veïnatge o, senzillament, per gresca, hagi tingut quelcom a veure amb el gremi de les serventes, siguin "raspes" o fines, fregaplats o ventafocs, criades cuineres o cuineres criades, dides seques, dides humides, cambrières de casa bona, de casa mitjana, de casaramona, de casacuberta i altres cases que puguin sostenir el luxe d'haver-les, en fi, tota aquesta gama de diamants en brut que, un jorn a venir, es transformen en ballarines, coblejadores, mestresses o "pupillas", i que, als anys d'embrí, formen l'espècie o el gremi anomenat de les serventes.

Però el que, tal vegada, ningú no sabia encara, és que aquest gremi—com els altres—té un advocat espiritual, millor dit: una advocada, ja que és tracta d'una santa; Santa Zita, segons llegim i veiem en una estampa d'impremta que arriba a les nostres mans pecadores.

No és que pretenguem consignar una nota d'irreverència, car som dels respectuosos amb les creences totes; només ho volem fer constar com una demostració de la ignorància en què vivim, i com nosaltres, la de tots els que pensaven que l'esmentat gremi estava desamparat. De totes maneres, nosaltres no ho creiem del tot que ho estés de mancat d'ajut, car suposàvem que estaven sota l'advocació de la Mare de Déu de la Cisa; però, la veritat, no ens acabava de fer el pes, car si algunes li resaven, s'ha de reconèixer que moltes d'elles no la coneixien ni de vista la Cisa; com nosaltres—ho confessem—no coneixiem Santa Zita ni sabíem que fos al Calendari, i que porta una gerra (en temps dels Sants no es coneixien encara els càntirs) i que figura entre les imatges que serva la Parròquia de Betlem.

El que s'imposa, doncs, ara, és que, amb la propaganda hi hagi també una bona acollida oficial, i que el nostre Ajuntament faci posar una imatge a cada mercat. Al cap i a la fi, bé es mereixen les eixerides i nombrosament simpàtiques "Menegildas" un acte així de llor i de confiança.

Es clar que potser abunden més les no passadores que les agraciades, però aquesta no és una qüestió de físic, no ells sembla? I no cal dir el cofidies que es posarien que— a més de saber que ara tenen una Santa per a elles soles— fins l'Ajuntament es preocupés de què fossin bones minyones, i que, en comptes d'omplir balls, cinemes i la Plaça de Catalunya els diumenges, els dediquessin al recolliment místic, deixant les diversions aquestes per a llurs senyores i senyoretetes.

Per altra banda, Santa Zita, posada d'acord amb la Verge, i amb Santa Bàrbara, i àdhuc amb Sant Jaume, farà que els songes tots, complerts o per complir, sapiguin que, per arribar al cim de llurs ideals, per arribar a la tendresa del cor de llurs adorats tuments, de primer han de pensar que hi vingui bé Santa Zita, escollina l'hora oportuna de la vesprada dominical. Serventes! Mentre si-gueu serventes, penseu que, si voleu, ja mai més no anireu a les palpentes; car per vosaltres adscrita, hi tindreu Santa Zita la qual us vetllarà i farà que no us facin complaents...

LLUÍS RAMÍREZ CARULLA

Un llibre és el millor present que podeu fer als vostres pares, als vostres fills, a la vostra estimada. Sobre-tot demà, que es la DIADA DEL LLIBRE

La Torre Eiffel

S'ha parlat de construir una torre Eiffel a Barcelona. El sol anunci esgarrafa. Veiem una baluerna renegrida aixecant els seus braços inútils al bell mig de la ciutat lluminosa. ¿Es tracta, potser, de commemorar el pas pel Municipi d'uns regidor satisfets? Venitat de vanitats! ¿Quan hom es farà càrrec del que realment és la urbanització d'una gran ciutat? ¿Creuen, tal volta, que tot consisteix en decorar amb un gust dubtós una gran plaça, amb bastir allegories monumentals? Doncs, no, no és això. Això és pura fatxenda. I, quan tota aquesta tramoia heroica estigui muntada, la ciutat serà com un sepulcre blanquejat.

Dies passats llegiem un informe sobre la urbanització de Berlín. Berlín —deia aquest informe—, és una ciutat ordenada, model, tot i ésser una ciutat de quatre milions d'habitants, el creixement de la qual ha estat rapidísim. La disciplina individual del ciutadà ajuda a mantenir la disciplina col·lectiva. El trànsit hi és admirablement regularitzat, i els accidents han quedat quasi totalment evitats. Berlín és una ciutat neta, no solament en els seus barris rics, sinó àdhuc en els seus barris més pobres. Es una població airejada, alegre. I, per estrany que sembli, és la ciutat de les flors. Flors als balcons, als parterres, als nombrosíssims jardins particulars, tot el qual dona un aspecte infinitament agradable a la vista. Berlín, en fi—i és això el més important—, consisteix sense parar, i als quatre punts cardinals, grans avingudes amb places i jardins espaiosos, on es basteixen admirables cases per a obrers, clares i somrients. I, en cada una d'aquestes cases, tot el confort modern hi és reunit: calefacció, aigua calenta, electricitat, bany. La lluita, així contra la tuberculosi, contra el càncer, contra la mortalitat infantil, actua en un terreny, pràctic, eficaç. Els resultats no s'han fet esperar.

Què s'ha fet, en canvi, a Barcelona de tot això? Res, o quasi bé res. S'han creat, això sí, un reguitzell de patronats, lligues, juntes de dames... Romansos! Estem com el primer dia.

Però és que l'obrer, després de treballar, tot el dia, en mig de l'aire enrarrit de les fàbriques i obradores, ¿no té el dret, no té el deure d'exigir una casa neta, clara, higiènica? ¿Com volem, sinó, que el llogater de les barriades humils i desamparades no mirin el luxe superflu — esdevingut irriquant — de la ciutat privilegiada?

LA DIADA DEL LLIBRE

Com se veurà demà la Rambla del Mig. Nosaltres voldríem que s'hi veiés cada dia.

El doctor Salvador Andreu

Ha mort el doctor Salvador Andreu. El doctor Salvador Andreu era una de les figures més populars de Barcelona. I una de les més importants.

Barcelona li deu molt al doctor Andreu, car ell havia fet molt per a l'embelliment de la nostra ciutat.

Era, a més a més d'un savi al qui la farmacopea deu un seguit d'específics notables, un gran comerciant, home d'empenta, emprenedor. Un ciutadà benemèrit, en fi.

A ell, deu la ciutat la bellesa de gran part dels seus voltants, que són jardins: el Tibidabo, ple de parcs i palaus, que dona a la industrial Barcelona un to senyorívol.

En aquest sentit, el doctor Andreu és un dels catalans que més justament pot ostentar el títol d'illustre.

Descansi en pau l'eminent patrici.

Dema, dissabte, **DIADA DEL LLIBRE**, podeu comprar a la Llibreria d'Antoni López, Rambla del Mig, 20, sota l'Hotel Orient, llibres catalans i castellans amb un 10 per 100 de descompte

El mestre Granados

Ha mort a Madrid el músic català Eduard Granados. Ha mort jove: tenia trenta quatre anys, i un gran camí a fer, un gran camí d'èxits.

Era fill de l'eminent i malaurat autor de "Goyescas", i músic eminent també.

S'havia mostrat com un músic original i personalíssim amb les partitures de "Bufón y hostelero", "Los fanfarrones", "El valle de Ansó" i altres.

Descansi en pau el nostre estimat amic, el nostre estimat músic.

NOVETATS

Dissabte passat s'inaugurà la temporada de teatre català, amb les estrenes d'"Els analfabets", de Santiago Rusiñol, i de "La tia d'Amèrica", de Carles Soldevila.

Rusiñol no ha volgut fer més que una obra lleugera, un entreteniment. Tanmateix, la lleugeresa, en certa manera, no és més que aparent. Per sota el diàleg divertit, hi ha la preocupació fonda d'un dels problemes de la terra. Ell no el planteja, ni n'assenyala els remeis. Però suggereix molt i fa pensar moltes coses.

Ultra una pila de coses i de tipus d'una comicitat exagerada, sempre entre la farsa i el sàinet, l'obra de Rusiñol sobta pel seu inesperat desenllaç. El secretari i el mestre del poble, quan s'adonen de què al poble ja gairebé no hi resta cap jove, que tots, a mesura que aprenen de lletra, emigren vers la ciutat, s'esguarden tristament, comprenen que, si tot segueix així, acabaran per morir-se tots de gana. I, resignats, agafen l'aixada i se'n van a treballar el camp.

Hi ha en aquest final, sobretot, aquesta pietat una mica amarga que Rusiñol amaga en els seus millors moments, sota el seu humorisme. Rusiñol no ha estat mai un humorista inhumà. Ha estat sempre de la mena d'aquests grans artistes, d'aquests grans escriptors que han somrigut per amagar les llàgrimes.

La nova comèdia de Soldevila, potser contribuirà a esvaïr la llegenda de què aquest autor és incapaç d'emoció. El somriú irònic, alterna, en "La tia d'Amèrica", amb les llàgrimes i àdhuc amb el sanglot.

La idea generadora de "La tia d'Amèrica" és molt subtil. Amb una habilitat teatral, realment admirable, Soldevila ha bastit tres actes que no cansen ni un sol moment. El primer resulta molt original pel seu ambient, i per la manera pintoresca d'evocar-lo. Però és el tercer el més intens i el que més omple el públic.

La companyia de Novetats interpreta, amb un conjunt admirable, les dues obres. No cal dir que el teatre, de tan ple, sobreixia, i que, al final de tots els actes, tant Santiago Rusiñol, com Carles Soldevila, foren ovacionats llargament.

ROMEÀ

Demà comença la temporada catalana en aquest teatre.

Comencen amb dues estrenes: "Els fills", de Millàs Raurell, i "El doctor Rafart", d'August Barbosa.

Millàs Raurell, amb la seva obra "La llotja" aconseguí un alt i merescut lloc en la dramàtica catalana. Millàs Raurell és un fort i personalíssim temperament d'autor dramàtic.

Els que coneixen "Els fills", l'obra nova del jove autor, diuen que en res desmereix "La llotja".

De la comèdia de Barbosa se'n tenen excel·lents referències.

La companyia, composta d'elements notables, sembla que treu un gran conjunt d'ambdues obres.

BARCELONA

S'ha acomiadat la companyia Melià-Cibrià. Estrenà l'obra de Julià Sánchez Prieto (àlies) "el pastor poeta", "Al escampió".

Dues obres hem vist d'aquest senyor Sánchez, i en les dues ens ha semblat més pastor que poeta. Dit sigui sense ganes d'ofendre els pastors, que ens semblen més inofensius que el senyor Sánchez: almenys no escriuen drames.

Sembla que el senyor Sánchez s'ha queixat de què les seves comèdies no agraden a Barcelona. I diu que això és per odi a Madrid. Home, no! Ací han agradat i hem aplaudit comèdies de Valle Inclán, Manuel Abril, "Azorín", Alarcón, Benavente i altres.

Les del senyor Sánchez, no. Les del senyor Sánchez—que explota això del "pastor poeta" d'una manera grotesca—no ens han agradat perquè són dolentes, perquè són rípioses, perquè són cursis, perquè estan plenes de "cantos", i ací no estem per "cantos".

"Al escampió", com "Un alto en el camino", és una comèdia que no té cap mena de valor.

POLIORAMA

"Un asunto de película" és una comèdia escrita amb una certa gràcia que entreté el públic d'aquest teatre.

Naturalment, no es tracta, ni molt menys, d'una obra genial. Però com que d'obres genials no se'n escriuen cada dia, hem de tenir per a aquest "Asunto de película" un gest de benèvol·la correcció.

En la interpretació cal recordar Carme Sánchez—actriu excellent, dotada d'un gran temperament—, i els senyors Soler-Mary i Rodríguez de la Vega.

BOB

El llibre és el millor amic de l'home, el més fidel, el que no traeix mai. Recordeu-ho demà, **DIADA DEL LLIBRE**, i aneu a casa l'Antoni López, Rambla del Mig, 20

"Barcelona, cor de Catalunya", per Lluís Capdevila.

No fa molt es publicà un llibre titulat "Elogi a Catalunya". El títol del llibre de Capdevila, i en certa manera el seu contingut, fan, per associació d'idees, pensar, doncs, en aquest altre llibre. S'erraria, però, profundament, el que cregués endevinar-hi una certa semblança. Més encara que diferents, un és l'antítesi de l'altre. L'"Elogi a Catalunya" representa l'embadaliment xovinista, idiota, davant de tot el que és català. El de Capdevila, és, pel contrari, una crítica intel·ligent. El primer recull tots els llocs comuns que s'han escrit sobre Catalunya. El segon, davant dels espectacles de la vida ciutadana, procura reaccionar d'una manera original i personal. El primer, no el podia haver escrit més que un català mediocre, nascut al segle XIX; un català d'aquests que confonen la retòrica dels Jocs Florals amb l'amor a Catalunya. El segon el pot haver escrit només que un d'aquests escriptors europeus, familiaritzats amb la maleta, les estacions i els hotels...

Al llibre de Capdevila no hi ha xovinisme. Hi ha una cosa, però, que val molt més. Hi ha un coneixement profund de la nostra ciutat. Conèixer, ha dit algú, és el mateix que estimar: i així cal dir que l'amor que sent Capdevila per Barcelona,

és un amor fet d'intel·ligència. L'estima, malgrat de conèixer-ne les seves llagues, i de no renunciar al dret d'exposar-les. Així, però, pot fer que el llibre, a més a més de distret, sigui útil. Sovint s'esdevé així amb els humoristes. Sota una aparença descordada i bohèmia, la seva literatura esdevé utilitària.

Lluís Capdevila vol que el seu llibre sigui una mena de Guia Espiritual de Barcelona. I ho és ben bé realment. Les seves places, els seus carrers, els seus reconstruïts i lamentables, alegres i pintorescos, hi són suggerits admirablement. Però no solament amb la fredor de les pedres, de les parets i dels arbres, sinó amb tota la gernació viva i bategant que hi formigueja.

Un llibre així, per ben fet que sigui, té el perill de caure en la monotonia. Capdevila esquitlla aquest perill, barrejant a la descripció, la història i, sobretot, l'anècdota.

Llibre d'humorista, abans que tot, és ple d'àcids i de sarcasmes que neguitejaran a molts. No hi manquen, però, tampoc, tocs de poeta.

ALPHA

Llibreria d'Antoni López, Rambla del Mig, 20, demà dissabte, dia 6, DIA DEL LLIBRE, FESTA DE LA CULTURA. Compreu llibres i contribuïeu a enlairar la diada. 10 per 100 de descompte

PUJAROL

PER SI ANAVEN MAL DADES

—Te'n vas a caçar i t'emportes les perdius?

—Veuràs, home previngut...

FUTBOL

"Que este año va de veras" no hi ha ningú que ho dubti. El "Reial Espanyol" aquest any serà campió de Catalunya amb totes les de la llei. La tradició es trencarà, s'esmicolarà, tindrà un trist fi. Tal com està el "Barça", si per una d'aquelles coses el club dels quatre gats no aconseguix aquest any el campionat regional, serà ja el summum de la fatalitat, i serà qüestió que, des del President al "botones", tots els afiliats al mateix, tots pensin quin sistema de suïcidi triaran per fer-ho quant abans millor.

Mireu que ni guanyar al "Sans"! Mireu que empatar amb un equip de quitxalla, fet a empentes i tomballons per l'explosiu Guixa!

El soci del "Barça" comença a capficar-se de debò. Els resultats d'Amèrica poden ésser deguts a que l'Argentina ho fan miollr, tant grinyolant tangos com llençant guitxes. Les pallises rebudes dels italians, si bé vergonyoses, no l'afectaven tan directament com el no poder guanyar el "Sans". La brometa que li fan els tant-se-me'n-dóna del cafè, és d'allò més mossegaira. El tenen atabalat. L'home es voldria fondre...

Però el "Barça" és com un auto vell. Pateix de tot arreu; li convindria un ajustatge tan gros, que lo millor serà comprar un vehicle nou, ja que costaria més el farciment que el gall.

L'anada a Amèrica féu l'efecte de què s'anava a donar l'última espremuda a ço vell, amb l'objecte d'adquirir amb el seu preciós suc tot un equip nou de trinca, no solament capaç de donar feina a la gent del Zamora, sinó als mateixos professionals anglesos de la primera divisió.

Però com que allà on no n'hi ha no en raja, el poc suc que sortí se l'han begut quasi tot els jugadors que agafaren el vaixell encara amb un xic de fama, i que si bé han tornat ja qualificats entre les cafeteres moscovites, almenys han pogut fer encara l'últim paquet.

Al "Barça" aviat hi haurà un espantós drama; així que arribi el moment de donar la retirada a tants ex-asos... Res, que la gran obra de l'Iglésias, "Els vells", no té prou dramatisme per a comparar-la amb el moment de la regadora.

Autos a la casa Barbicane—no és anunci—, brillants a la casa d'empenyoraments, sastrés que perden la parròquia, bars que veuen fugir els seus clients... La pell se'm posa de gallina... no puc... no puc continuar, doncs em salten les llàgrimes dels ulls...

Per si el bon lector no ha llegit la premsa seriosa, aquí van els resultats dels partits del diumenge:

"Sans" - "Barcelona", 2 a 2.

"Terrassa" - "Espanyol", 0 a 3.

"Europa" - "Sabadell", 5 a 1.

CICLISME

El diumenge, a l'asfaltat de Sans, va passar quelcom que mereix passar a la posteritat. La cursa darrera moto per al

Campionat d'Espanya que desenrotllaren Cebrià-Ferrer, Espanyol, Senón i Alegre, féu perdre la xaveta a tots els que la presenciaren, des del més entenimentat pare de família fins a l'aprenent de ciclista més entremaliat.

Voltaven tan depressa, que els metges recomanaren als cardíacs que toquessin el dos, doncs ells no responien de les "pannes" de cor que poguessin succeir.

Guanyà, després de jugar-se vàries vegades a cara i creu una entrada per a la casa de socors de Sans, el rosset Cebrià-Ferrer, "el Valentino de Sans", que, des d'aquesta feta, augmentarà a un nombre grandios la llista de les seves admiradores.

NATACIO

Dissabte i diumenge passats, a la piscina de Natació "Barcelona" hi tingueren lloc els campionats d'Espanya de fer l'ànec, caçar musclos i cabussons, als que hi assistí nombrosos distingida i "castigable" concurrència.

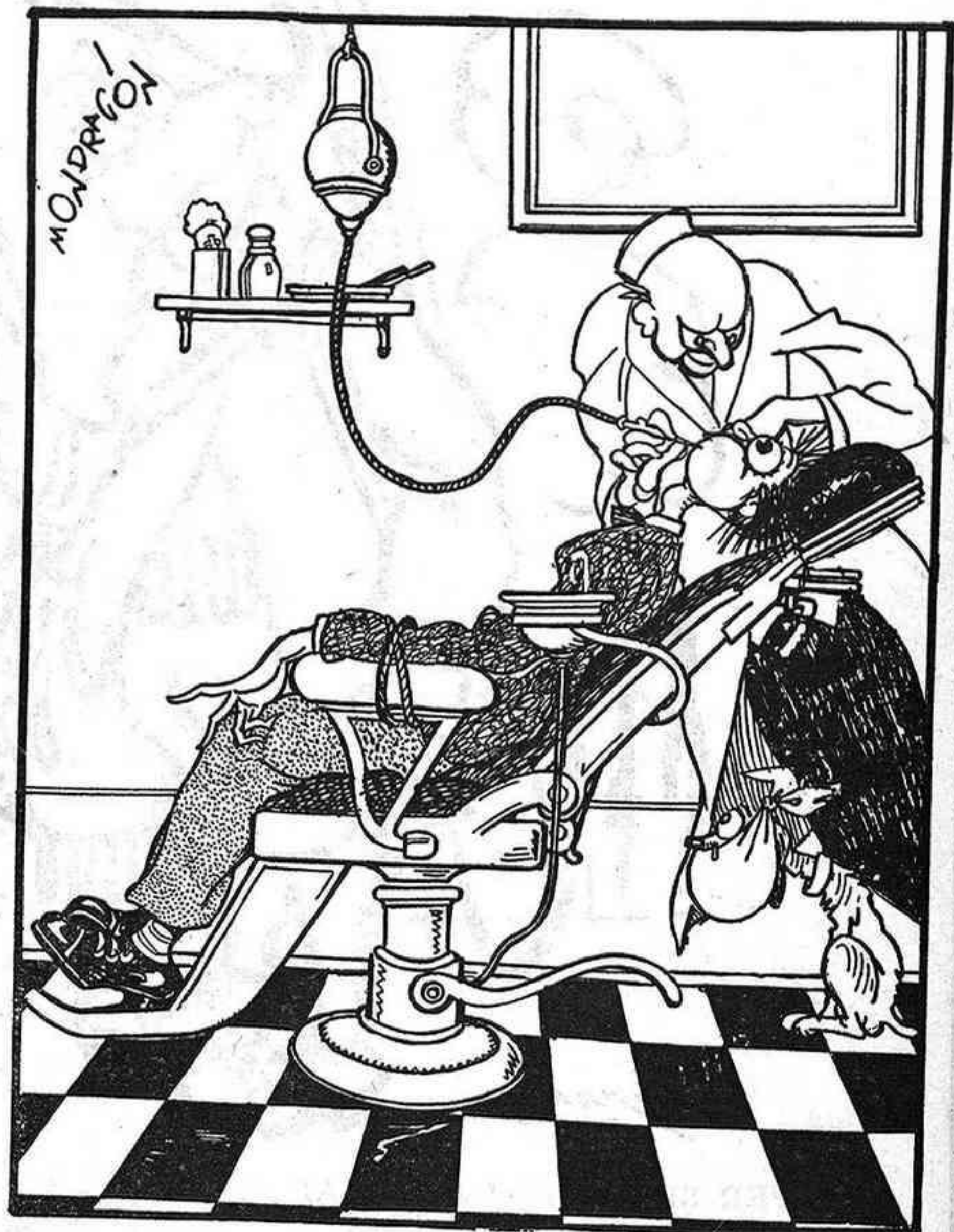
Després de beure molta aigua i de prendre un bany més que d'impressió, els Segalà, Parés, Artal, Sapes, Brull i les Vigo i Aumacelles conquistaren els campionats de les seves respectives especialitats.

Servidor, no tenia altres desitjos que convertir-se en cranc durant la celebració de les proves de nenes.

Fins divendres.

JEPET

A casa l'Antoni López, Rambla del Mig, 20, sota l'Hotel Orient, demà, FESTA MAJOR DE LA CULTURA, trobareu tots els llibres que cerqueu. El llibre us portarà una nova claror a l'ànima

EL DESTISTA FILOSOF

—No s'espanti! Somrigui i pensi que el van a retratar!

Demà, dissabte, DIADA DEL LLIBRE, acompanyeu els vostres fills i néts a comprar un llibre a casa l'Antoni López, Rambla del Mig, 20, i tindran un record de la FESTA DE LA CULTURA

Esquellots

Un regidor de l'Ajuntament de Vic, va proposar al Consistori demanar al Govern la creació d'un Institut de segona ensenyança.

Els companys de l'esmentat regidor van creure que aquest somniava truites i van refusar la proposta.

Devien creure que l'Institut podia fer ombra al Seminari.

✽

La "sesuda" "Vanguardia" publicava, fa pocs dies, un article molt divertit que es titulava "Apoteosis de la patata".

El clàssic subscriptor del diari de fer paperines, en llegir aquest títol, devia amagar el periòdic corrents, per por de què caigués a mans de la quitxalla.

✽

A Brusselles acaba de celebrar-se un Congrés Internacional de la classe mitja.

Suposem que no hi devien faltar "don Clodoaldo" i el senyor Esteve, i que, a honor dels assembleistes, devia donar-se una extraordinària representació de "Los martes de las de Gómez".

Per més que el gran encert hauria estat prendre l'acord de dissoldre la classe mitja arreu del món. Fet i fet no serveix més que per destorbar.

✽

Al Palau d'Exposicions del Retiro, de Madrid, dilluns passat, dia primer d'octubre, s'hi va inaugurar el Saló de Tardor, organitzat per les agrupacions de pintors i escriptors.

Va resultar una festa solemne, ben bé digna d'un Saló de Tardor, on no va faltar-hi més que una cosa, la Tardor; car feia més calor que el dia de Sant Joan.

Creiem que enguany fins el calendari va malament.

✽

Anglaterra i França han signat un conveni naval de caràcter privat, el qual té una mica intrigat el Govern de Nord-amèrica, car sembla que aquest pacte no té altra finalitat que la d'ajuntar les forces dels dos països europeus per tal de conservar la hegemonia del mar que l'Oncle Sam volia fer seva.

No hi ha dubte que les doctrines pacifistes van fent via fins arribar a una altra batussa mundial.

ES FACIL EQUIVOCAR-SE

—No veus que és Eva?

—Em creia que era l'últim figurí de París.

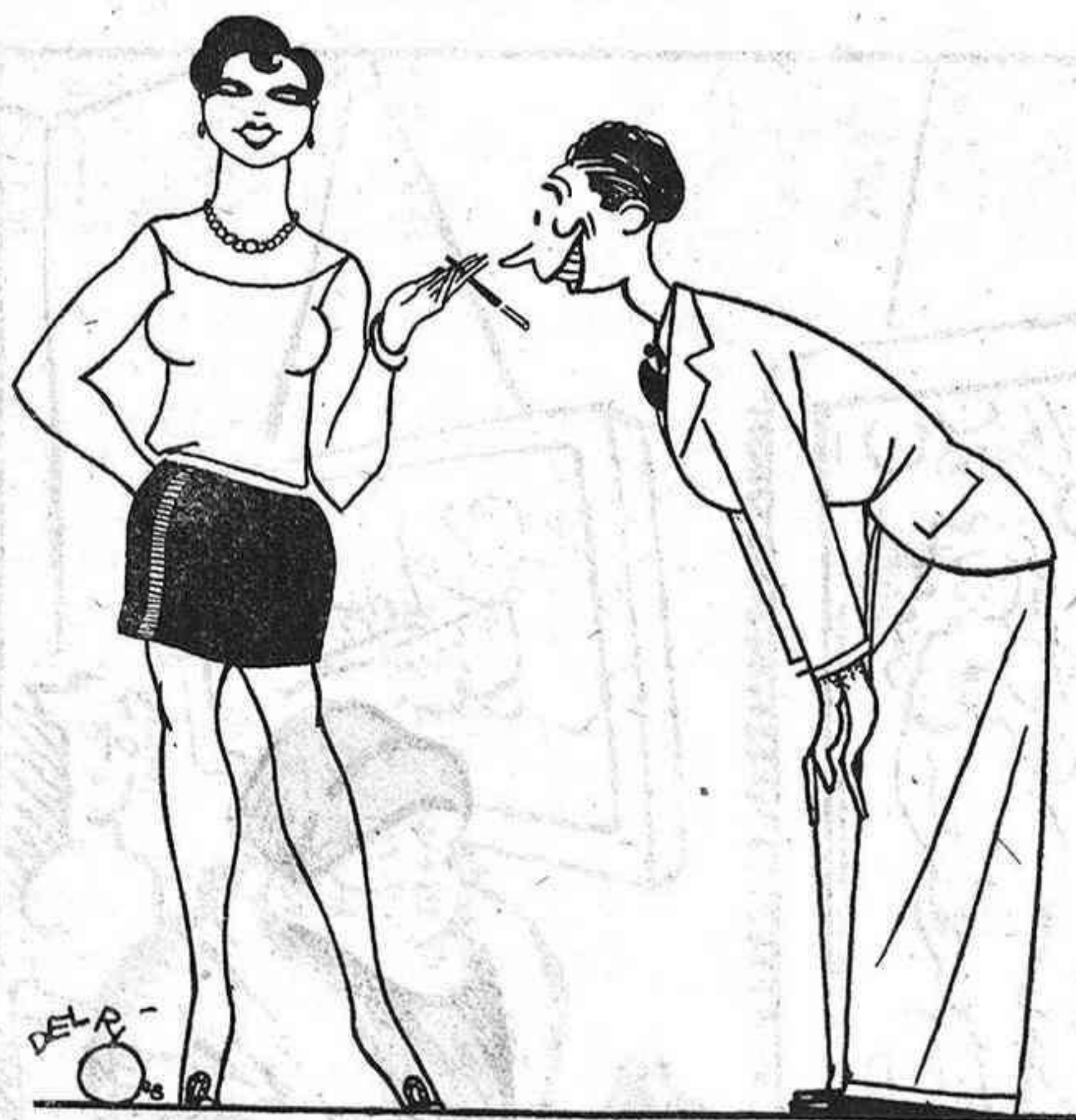
Els habitants d'Alcoy fa dies estan esporuguits. Segons diuen, cada nit passeja pels terrats de la ciutat una fantasma que va vestida de blanc i treu foc pels ulls.

¿Oï que en ple segle XX sembla mentida que puguin passar certes coses?

No ens ha d'estranyar: altres fantasmes tan poca-soltes com aquesta es passegen per tot el país i hom les respecta.

Entre unes i altres, no hi ha més diferència que l'hàbit; car les fantasmes a què alludim, en comptes d'un mantell blanc, van vestits de dramaturg, de pintor, i d'altres oficis menys espirituals, sota els vestits dels quals no s'hi amaga més que un "bluff".

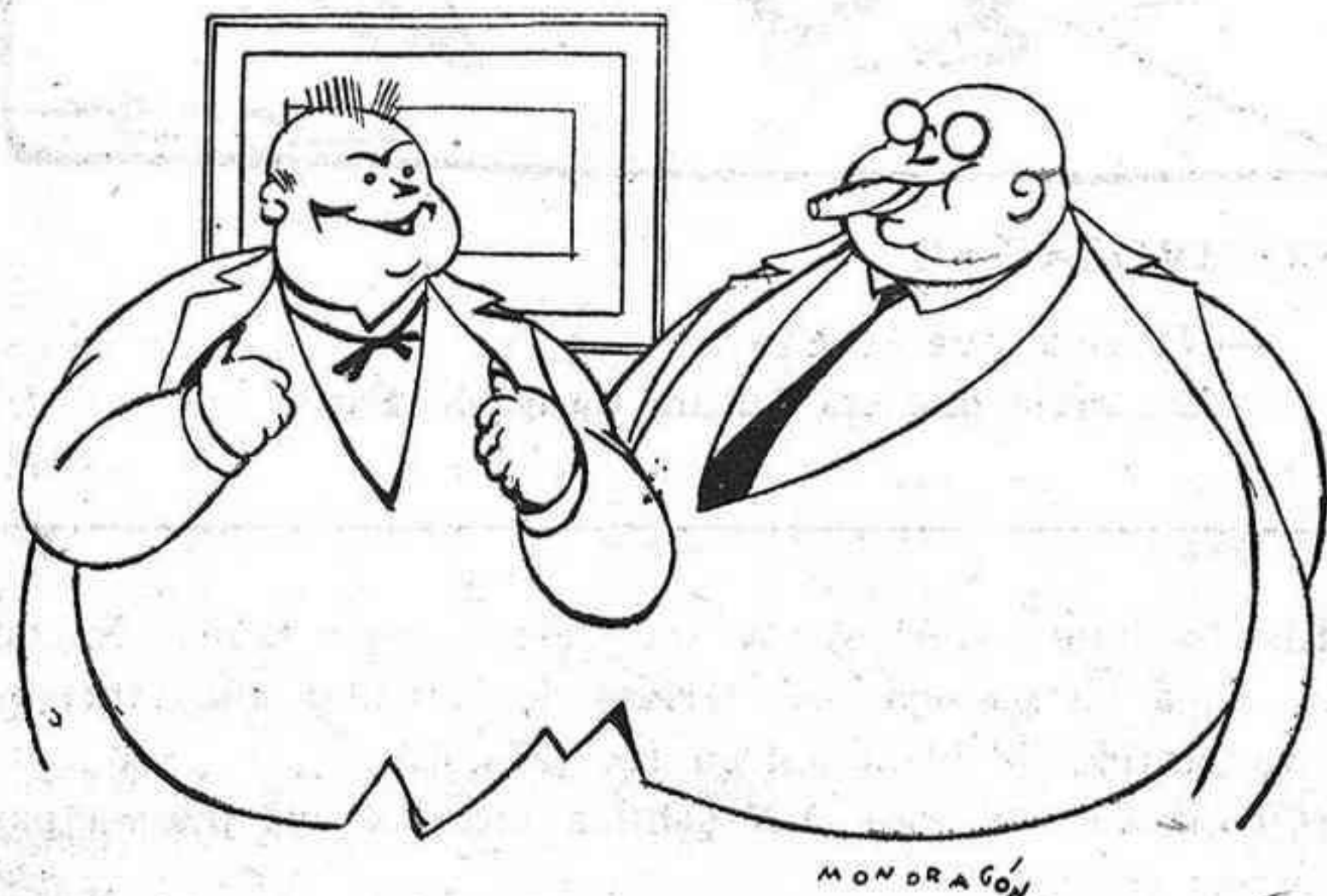
ES DIA PERDUT EL DIA QUE NO S'ARRIBA A CASA AMB UN LLIBRE NOU. RECORDEU-HO DEMA DIA DA DEL LLIBRE I ACUDIU A LA LLIBRERIA D'ANTONI LOPEZ, RAMBLA DEL MIG, 20. TROBAREU LA LLIBRERIA VESTIDA DE FESTA I TOTS ELS LLIBRES US OBRIRAN ELS BRAÇOS

INDIRECTA

—No, senyoreta, no fumo perquè el metge em va dir que em tornaria idiota.
 —Quina llàstima! Però, ¿vol dir que no fuma vostè?

Tant com el pa és necessari el llibre, que és el pa de l'ànima. Penseu-hi i recordeu que demà és la **DIADA DEL LLIBRE**

ENCARA EN QUEDEN

—I què me'n diu d'això de la festa del llibre.
 —Que si no és el de CAIXA, no sé de quin llibre em parlen.

El famós general Nobile ha estat al Vaticà per tal de complimentar el Papa.

Hom deu recordar que el comandant de l'“Itàlia” tenia la missió de plantar una creu de molta grandària al mig del Pcl, per encàrrec exprés de S. S.

Cal suposar, doncs, que deu haver visitat Pius XI per tal de donar-li compte de l'èxit assolit per l'expedició.

El cap del partit racista alemany, Hilter, per haver tingut la llengua massa llarga, patia una sanció molt especial que li ha estat alçada pel Govern. No podia pronunciar discursos.

Si aquesta mesura fos aplicada a un polític espanyol que tots coneixem, un dia no podria més i reventaria com una cigala. Amén!

Els ramaders estan esverats perquè cada dia puja més el preu de l'alfals.

Si volen organitzar una campanya, per tal d'aconseguir-ne la rebaixa, coneixem molts literats que els secundarien de bon grat.

A. B. N.: En començar a llegir el vostre treball, crèiem que seria una altra cosa; no es pot dir que estigui malament, però peca d'innocència.—P. R.: Anirà a “La Campana”, secció de “Cartes de fora”.—V. F. O.: Se us han escapat una colla de ripis que fan malbé la composició. No defalliu i, procurant esmenar-vos, arribareu a fer quelcom aprofitable.—A. C.: Entra en cartera.—J. F. R.: Heu fet tard, amic, per aquesta vegada.—J. P.: Us ho preneu molt malament i no n'hi ha per tant. Si, de vegades, gastem bromes més o menys intencionades a la gent que té certa notorietat, no és amb el propòsit de fer-los; i, com que ells ho saben, són els primers en no donar importància a les pessigadetes, pròpies d'un periòdic humorístic. Precisament la persona que vós intenteu defensar, és molt bona amiga nostra i ens mereix tota mena d'afectes.—Quelet: L'acudit és aprofitable; els ninots, amb tota franquesa, no poden anar. Escriviu només i en treureu més profit.—R. C. F.: La prosa entra en cartera. Sentim molt no poder dir-vos el mateix pel que fa referència als versos.—A. A.: Com que és molt llarg i tenim el temps just, ho deixem per revisar-lo més endavant.—J. V. A.: Probablement sortirà a “La Campana”.—P.: No farem res.—Frans: Potser aprofitarem els acudits.—S. M.: Anirà de seguida i moltes més.

Impremta L'Esquella i La Campana : Olm, 8, Barcelona

Mai les càpsules peruvianes Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les BLE-NORRAGIES (durgacions) GONORREES i tots els altres FLUIXOS de les vies urinàries, per CRONIQUES que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: SEGALA, o a l'autor A. BORRELL
 Compte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - BARCELONA

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELEFON 18692

OBRA NOVA DE

Santiago Rusiñol

ELS ANALFABETS

PREU: 2 pessetes

10
per 100
de rebaixa

Obra nova

LLUIS CAPDEVILA

Barcelona,
cor de
Catalunya

Un volum de més de 200 planes,
Pessetes, 4

Rebaixa
de
10 per 100
a tots
els compradors

DIADA DEL LLIBRE

Demà, dissabte, dia 6
LA LLIBRERIA ESPANYOLA
Rambla del Mig, 20, sota l'Hostal de l'Orient

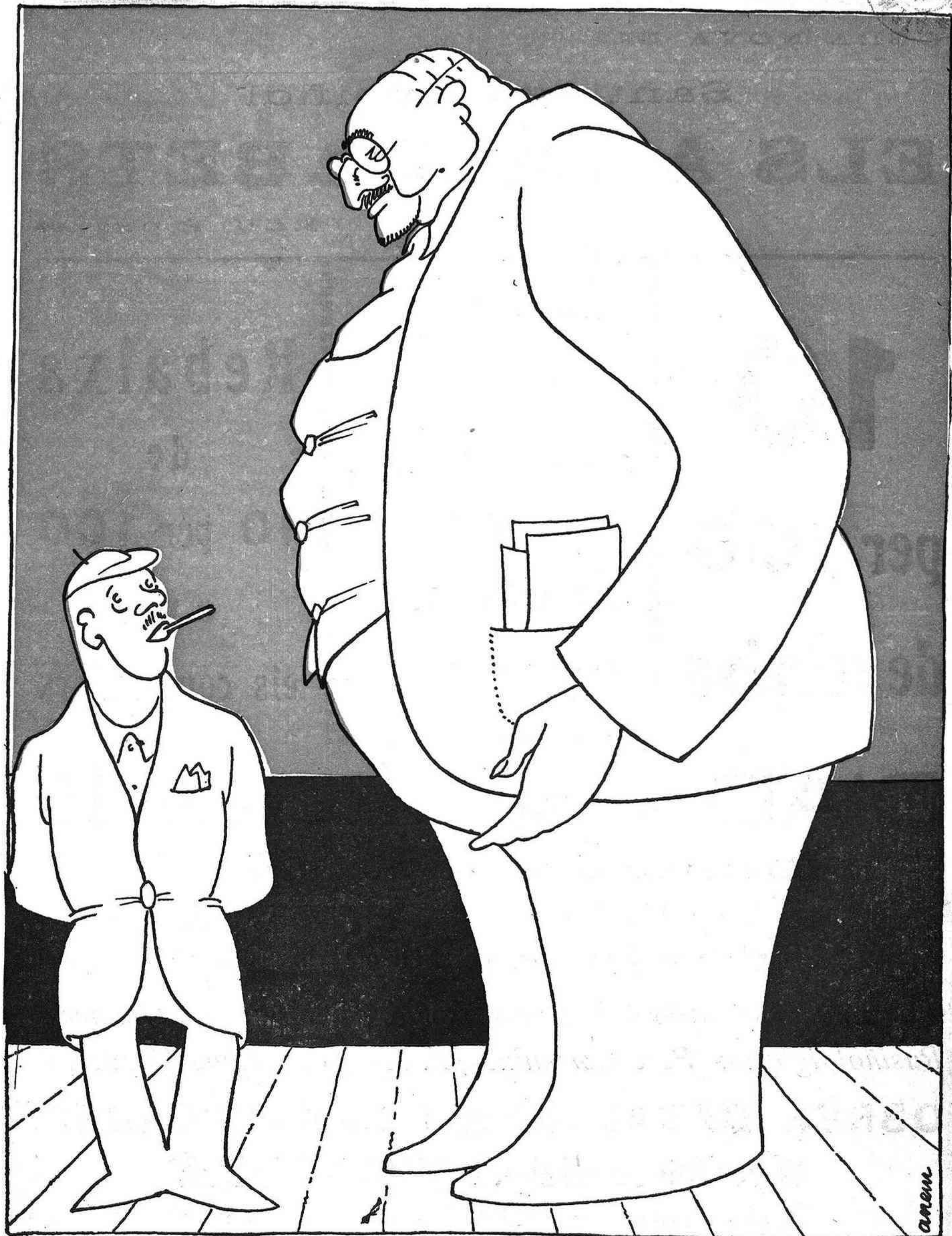
Regalarà als compradors el retrat i autògraf dels escriptors *Guimerà, Rusiñol, Iglesias, Pere Coromines, E. Marquina, Lluís Capdevila*

OBRES CATALANES I CASTELLANES

10 per 100 de rebaixa - DIADA DEL LLIBRE

ANTONI LOPEZ, LLIBRETER

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorga rebaixes.

SEMPRE SON UTILS

—I per què els vull jo els llibres?
—Encara que sigui posats sobre la cadira per fer-lo arribar a la taula.